

LITURGIE VOOR DE HUISDIENST
EERSTE KERSTDAG, 25 DECEMBER 2020

Ds. Renze Pieter Yetsenga, Groningen,
waarnemend predikant voor de Doopsgezinde Gemeente in het Westerkwartier en
voor de Federatie Doopsgezind/Gereformeerd Ameland

Beginwoorden

Op de dag van het licht zijn wij met elkaar verbonden in een ruimte van liefde en vertrouwen.

Want in de ruimte van de Eeuwige leven wij, bewegen wij.

We wensen elkaar vrede!

Daarom, goede GOD, wij wachten op U –

Op uw licht dat verheldering brengt, op uw woord dat alles verandert.

Open onze oren, onze ogen, ons hart en maak een plaats in ons voor U.

Amen

Lied 498

Bethlehem, o uitverkoren stad in 't veld van Efrata,

In u is een vorst geboren als een nieuwe Jozua.

Koning Jezus, gloria, Zoon van God, halleluja.

In het ondoordringbaar duister, in onzekerheid en pijn,

In het land van licht noch luister zal Hij onze redder zijn.

Koning Jezus, gloria, Zoon van God, halleluja.

Gebed

Eeuwige, onze God,

In deze onzekere tijden waarin zoveel gebeurt bidden wij om bemoediging, kracht en vertroosting. Nu het grote licht op aarde is neergedaald, vieren we de volle dag van het feest, dat uw licht in onze duisternis schijnt en dat de duisternis het niet in zijn macht zal krijgen. Wij bidden dat we aan die kracht vast mogen houden, gedragen door uw nimmer eindigende liefde. Wij danken U dat uw genade ons overstroomt. Amen

Lied 463

Licht in onze ogen, redder uit de nacht,

Geldt uw mededogen nog wie U verwacht?

Als der mensen trooster roepen wij U aan:

Noem de namelozen met een nieuwe naam!

Herder, wil behoeden, wie in duister valt.

Keer hun lot ten goede, licht dat stralen zal!

Regen uw gerechtigheid en bevrucht de aard,

Tot de trouw ontkiemt en vrede bloeien gaat!

Kyrie eleison, dat Gij u erbarmt,

Onze kille koude met uw licht verwarmt!

Profetie van Jesaja 2 : 2 – 5,

Eens zal de dag komen dat de berg met de tempel van de Heer rotsvast zal staan, verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen.

Alle volken zullen daar samenstromen, machtige naties zullen zeggen:

‘Laten we optrekken naar de berg van de Heer, naar de tempel van Jakobs God.

Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen, en wij zullen zijn paden bewandelen’.

Van Sion klinkt zijn onderricht, vanuit Jeruzalem spreekt de Heer.

Hij zal rechtspreken tussen de volken, over machtige naties een oordeel vellen.

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers en hun speren tot snoeimessen.

Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk, geen mens zal meer weten wat oorlog is.

Nakomelingen van Jakob, kom mee, laten wij leven in het licht van de Heer.

Lied 482

Er is uit 's werelds duistere wolken een groot licht stralend opgegaan –

Wie wonen in het diepste donker, zij zullen in het zonlicht staan.

Glorie aan God, de overwinning is ongekend, de vreugde groot;

De aarde jubelt – hoor ons zingen:

Wij delen in een rijke oogst!

De loden last die op ons drukte, de stang, het juk, ons ongeluk,

De zweep, de stok die diep deed bukken, verbrijzeld zijn ze, stuk voor stuk,

Verbrand de laarzen der soldaten en elke mantel rood van bloed,

Geen wapentuig meer door de straten – de velden vol van overvloed.

De proloog van het Johannesevangelie (uit: Dan zal ik leven; Huub Oosterhuis)

In den beginne was het woord en het woord was bij onze God en zelf God was het woord –

Al in den beginne was het woord toegewend naar onze God.

Alle dingen zijn door het woord, buiten hem is geen ding geworden, niets van alles wat bestaat.

In het woord was leven en het leven was het licht voor de mensen.

En het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het licht niet overmeesterd.

Het woord, het eigenlijke licht dat ieder mens verlicht die komt ter wereld, het was in deze wereld – de wereld is geworden door het woord.

Toch, de wereld heeft het woord niet willen kennen.

Hij kwam in eigen huis. Het heeft hem niet ontvangen.

Maar allen die hem wel ontvangen hebben heeft hij gegeven wat ondoenlijk is:

Te worden kinderen van God, allen die zich toevertrouwen aan zijn naam, die dat bestaan.

Niet uit vlees en bloed, uit man en macht, niet op eigen kracht zijn zij geboren, maar uit God.

Het woord is vlees geworden en het heeft in ons midden zijn tent neergezet.

Wij hebben zelf zijn licht gezien en het weegt op ons, het draagt ons, doorschijnt ons –

Toen konden wij alleen nog zeggen: hij is, de eigen, enige zoon van de vader, vriendschap en waarheid.

Uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen genade op genade.

De woorden van de wet zijn door Mozes gegeven.

Vriendschap, genade en trouw zonder meer zijn geworden door Jezus Messias.
Nooit heeft iemand God gezien. De eigen zoon, de enige, wiens wezen het is te zijn in de schoot van de Vader. Hij alleen is onze God.

Lied 488

In den beginne was het woord, op aarde is zijn stem gehoord
Die spreken wil tot elk geslacht, Hij werd geboren in de nacht.

Hij werd geboren in de nacht die al het licht heeft voortgebracht,
Aan zon en maan zijn teugel legt, Hij is de Heer, Hij werd een knecht.

Hij is de Heer, Hij werd een knecht, op Hem wordt alle last gelegd,
Hij woont te midden van het kwaad, Hij troont in onze lage staat.

Overdenking

Beste Mensen,

We horen en lezen niet anders in deze aanloop naar kerst en oud en nieuw.

Kerst anders!

Elk jaar in de paasnacht klinkt de vraag: 'Waarom is deze nacht zo geheel anders dan alle andere nachten?'

En in de kerstnacht, hoe is het dan? Gewoon, dood gewoon, of toch bijzonder?

Wanneer de evangelist Lucas tot drie keer toe schrijft 'en het geschiedde in die dagen...', dan moet dat wel een teken zijn dat er iets heel bijzonders aan de hand is.

Brengt dat bijzondere ons in beweging, ook al zitten we nu midden in een nieuwe lockdown?

Het opmerkelijke is dat de boodschap die klinkt dat eens vrede en recht zullen zegevieren in ons een gevoel van diep verlangen geeft.

Wij mensen, levend op de drempel van 2020 naar 2021, levend in de realiteit van alle dag, reageren daar doorgaans op dat er nog gigantisch veel moet gebeuren voordat recht en vrede de overwinning zullen behalen.

Wij, te midden van zoveel verwarring, angst en onbegrip en ons regelmatig afvragen waar het in deze wereld op af gaat.

Onze toekomst, hoe ziet die eruit?

Geeft de profetie van Jesaja ons voldoende zelfvertrouwen? Zweven we tussen 'te mooi om waar te zijn' en 'stel dat dat nu eens zou gaan gebeuren'.

Geen scheidsmuren meer tussen de Palestijnse- en Joodse bevolking, tussen Mexico en Amerika, om maar een voorbeeld te noemen, naast al dat andere onrecht.

Hoe hardleers kunnen wij mensen zijn!

We vieren Kerstmis in een wereld waarin we met zulke tegenstellingen moeten leven, hoezeer we ook naar vrede verlangen.

Bethlehem, waar Jezus geboren is, het is er niet gaaf en heel, maar hij komt als de heiland, hij die de wereld heel zal maken.

Een kind geboren in een wereld vol tegenstellingen, met tegenover je de oppermachtige keizer Augustus, wiens naam betekent 'verhevene', door hem zelf bedacht.

Je had maar te gaan, die volkstelling, op zijn bevel, ter meerdere ere en glorie, macht en status. Dat alles staat heus niet ten dienste van de hemelse God.

Deze keizer tegenover de gezalfde uit de stad van David.

En het geschiedde in die dagen...

Ach, zeggen sommige mensen: sprookjesachtig, is het echt zo gebeurd zoals het daar staat beschreven?

Hoe het dan ook maar is, ons geloof, maar ook onze twijfel blijven levend van verhalen, poëzie, muziek, kunst en liturgie.

Dat alles, de concentratie van die aspecten behoren tot het geheim van wat we met kerst vieren. Mensen aangetrokken door het visioen van de vrede. Dat verlangen rust als een diep verlangen in ons, ja van heel veel mensen.

Wat zou de cultuur zonder al deze profetieën, al die boodschappen van 'mensen, hier gaan we naar toe leven!', wat zou het er allemaal anders uitzien.

Geen Weinachtsoratorium, geen Messiah, afbeeldingen van inspirerende schilderijen, kerstmarkten, noem maar op. Ook al is het dit jaar vanwege dat agressief rondtrekkend virus allemaal zo anders, die bevrijdende boodschap blijft!

Waar gaat het ten diepste om? Datgene wat over het kind wordt gezegd, dat woord brengt ons mensen pas echt in beweging. Zoals de herders op het veld het ook aan ons teruggeven: "Laat ons naar Bethlehem gaan om te zien het woord dat geschied is, dat de Heer ons heeft bekend gemaakt."

In de proloog van het Johannesevangelie is het dat woord dat mensen in beweging kan brengen. Ook daar horen we van die tweedeling: zij die het woord niet willen kennen, er geen boodschap aan hebben en zij die in beweging komen en blijven zoeken naar de diepste betekenis ervan.

Woord, zoals over het kind gezegd was, waarvan we lezen dat Maria al die woorden ook bewaarde in haar hart.

Geen vergeetachtig hoorder, maar vasthoudend als kostbaar.

Dat moeten we ook elke keer weer tegen elkaar zeggen: 'In deze ruimte kunnen we niet blijven. We moeten het veld weer in, de wereld met alles wat daar in is tegemoet, nadat we de goede woorden hebben gehoord, nadat we opnieuw die boodschap hebben gehoord met een belofte waar we zo naar kunnen verlangen. Terug in onze leefwereld.

Die vraag waar we terecht kunnen als de nacht valt, wanneer we moeten gaan door een dal van duisternis. Als we de kerstboodschap hebben gehoord en we in ons gebed kunnen zeggen: 'Help ons te zoeken op die plaatsen waarvan mensen zeggen dat ze er niet toe doen, waar we mensen ontmoeten die andere mensen niet interessant vinden, waar mensen elkaar links laten liggen'. Uit de kerstboodschap versta ik dat ik mensen moet aanzien met het hart, opdat mensen kunnen wonen in alle menselijkheid.

Daarom bid ik dat het zo moge zijn dat wij bij machte zijn onze onverschilligheid, ons 'het zal allemaal wel' van ons afgooien en plaatsmaken voor dat diepe verlangen dat ten diepste in ons allemaal aanwezig is. Dat verlangen dat mensen tot hun recht mogen komen en dat dit kerstfeest in ons de hoop aanwakkert om die hoop, dat verlangen levend te houden, verbonden met die Bron van alle vrede. Amen

Korte Stilte (eventueel muziek)

Gebeden

Voorbede, Stil Gebed, Onze Vader

Lied 501

Als een ster in lichte luister, als een vurig verschiet
Straalt Gij ons tegen. Terwijl de nacht nog huivert

Daagt Gij op als ons nieuw lied!

Als een morgen aangebroken, als het licht zonneklaar,
Roos in de winter, in de woestijn ontloken,
Als belofte bloeit Gij daar.

Als een kind tot ons gekomen, zijt Gij ons ongedacht
Nader, nabijer dan wij ooit durven dromen.
Liefde heet uw overmacht.

Als een woord dat, eens gegeven, nog de morgen ontbiedt,
Zegt Gij ons aan de nacht niet meer te vrezen,
Want uw ster verlaat ons niet.

Laat u bemoedigen door de zegen van de Eeuwige

Vrede wens ik je toe. Liefde wens ik je toe.

Moge God je behoeden, leef met zijn liefde.

Vrede wens ik je toe.

Zegen wens ik je toe. Aandacht wens ik je toe.

Dat er mensen zijn met wie je kunt delen.

Zegen wens ik je toe.

Amen